

Az emberi méltóság fogalma:

Utolsó módosítás: 2021. 04. 17.

Az emberi méltóság fogalma:

Az emberi méltóság azt a bizalmat fejezi ki minden ember iránt, hogy erkölcsösen fog élni, tehát ha választása van, mindig erkölcsös döntést hoz.

Az emberi méltóság a globális szolidaritás talán legtartalmasabb, legkifejezőbb szinonímája. Az emberi méltóság azt a jogot és lehetőséget jelenti bárki számára, hogy éljen, és erkölcsös, tehát értékes életet éljen. Az értékes élet pedig attól kapja az értelmét és az értékét, ha hasznos az evolúció, az élet fennmaradása számára. Az élet értelme az élet fenntartása, tehát a minél magasabb erkölcsőség elérése.

Kant erről így fogalmaz: az emberi méltóság alapja az ember képessége értelmének használatára, így erkölcsi döntések meghozatalára.

Tehát az emberi méltóság is az élet fennmaradását szolgálja, azáltal, hogy mindenkinek biztosítja a bizalmat, a lehetőséget az erkölcsi döntéshez, és ezáltal az élet fennmaradását támogató döntés meghozatala lehetőségét.

Azzal, hogy elismerjük valakinek az emberi méltóságát, azt fejezzük ki, hogy megbízunk benne, hogy a helyes, az erkölcsös döntést hozza majd, tehát felvállalja az életfenntartó ösztöneink késztetései teljesítésével járó nehézségeket, és így támogatja az élet fennmaradását.

Minden emberre szükség van ahhoz, hogy kifejtthesse ennek érdekében a tevékenységét, és az emberi méltósághoz való jog ezt biztosítja minden embernek.

Az emberi méltóság az egyénnek a születésénél, emberi mivoltánál fogva őt megillető megbecsülés a társadalom részéről, az erkölcsileg tiszta lap. Az egyén kizárólagos joga, hogy eldönthesse, hogy a társadalmi megbecsültségéhez, a társadalmi megítéltetéséhez tartozó látszatot milyenné akarja alakítani, és a róla már kialakult képet meg kívánja-e tartani, továbbá csak reá tartozik a döntés szabadsága bármilyen idetartozó ügyben. A róla a nyilvánosság előtt megjelenő képet senkinek nincs joga rombolni, és őt akár a legkisebb mértékben is kicsinyíteni, megalázní.

A demokrácia egyik alapfeltétele, hogy a társadalom mindenkinek tiszteletben tartsa az emberi méltóságát. Az emberi élet fenntartásának pedig egyik alapfeltétele az, hogy a demokrácia érvényesüljön a társadalomban.

Az emberi méltóság tiszteletben tartása tehát az élet fenntartása egyik nélkülözhetetlen feltétele az emberi világban. Az emberi méltóság azon alapszik, hogy minden ember az élet része, és mindenki lehetőséget kapott a megszületése által arra, hogy az evolúciót, az élet fennmaradását segítse.

Ha valakit gazdasági, de különösen, ha erkölcsi értelemben letipornak, megaláznak, az árt az evolúciónak, mert így az illető nem képes kifejtteni áldásos tevékenységét az evolúció javára, sőt, a hátrányos helyzetbe kerülése miatti bosszúja felborítja a társadalom békéjét, és így sokkal több kárt, hátrányt okoz a társadalom számára, mint amekkorát neki kell elszenvednie,

amikor hátrányos helyzetbe hozták. Ha valakit emberi méltóságában megaláznak, az rossz üzenet a társadalom minden tagjának, és sokakat visszatart attól, hogy „küzdjön a legnemesbékért”. Tehát az evolúció szempontjából a szolidaritás létfontosságú, és bárkinek a kiközösítése, hátrányos helyzetbe hozása árt a közös ügynek, az evolúciónak, az élet fennmaradásának - az emberi méltóságnak...

A fogalmat szemléltető gondolatszilánkjaim:

--- Az emberi méltóság – a jog a méltóságra, a megbecsülésre, a tiszteletre - a biológiai demokráciából következik, ez azt jelenti, hogy minden embernek születésénél fogva megjár a bizalom, az erkölcsi tiszta lap induláskor, és annak a joga, hogy ezt a lapot az életével, a tevékenységével csak ő maga szennyezhesse vagy tarthassa tisztán, tehát erkölcsileg tiszta lappal indulhat mindenki.

--- Akármilyen rosszat tettél is, én akkor is embernek tekintelek, mert bízom benned, az emberi méltóságodban, abban az akaratodban, hogy jobb emberré válsz...

--- Az emberi méltóság lényegében az önbecsüléshez való jog, de mivel az önbecsülésünk a gyarláságunk miatt szinte mindig hamis önbecsülés, ezért az emberi méltóságot úgy is fel lehet fogni, mint az egyén önámításhoz, az önszipító önámításhoz való jogát.

--- Ha valakit gazdasági, de különösen, ha erkölcsi értelemben letipornak, megaláznak, az árt az evolúciónak (az élet lényegének, a fennmaradásnak), mert így az illető nem képes kifejtetni áldásos tevékenységét az evolúció javára, sőt, a hátrányba kerülése miatti bosszúja felborítja a társadalom békéjét, és így sokkal több hátrányt okoz a társadalom számára, mint amekkorát neki kellett elszenvednie, amikor hátrányos helyzetbe hozták. Tehát az evolúció szempontjából a szolidaritás létfontosságú, bárkinek a kiközösítése, hátrányos helyzetbe hozása árt a közös ügynek, az evolúciónak, az élet fennmaradásának, a kirekesztés mindenképpen negatív eredményű mozzanat a társadalom, sőt, az élet(esélyeink) számára. Mindez globális szinten is igaz!

--- Az erkölcs a lehetséges legjobb közös nevező az összes ember számára, még ha ezt így ma még senki nem mondja is ki ilyen nyíltan. Sőt, tovább megyek: Az erkölcs az evolúció, az élet fennmaradása legfőbb záloga, és egyébként ez az egész eszmefuttatás is egyértelműen bizonyítja, hogy az erkölcs nem csoport-fogalom, nem csoport-alku kérdése, nem holmi alku eredményeként létrejött normák kérdése, hanem az egész emberiségre érvényes, oszthatatlan, egységes jelenség és követelmény-rendszer.

A Wikipédia az emberi méltóságról ezt mondja:

„A fogalom jelentése

Az emberi méltóság mindazon értékek összességét jelöli, amelyek az embernek és csak az embernek, mégpedig minden egyes embernek, származásától, fejlettségi szintjétől, műveltségétől, tulajdonától stb. függetlenül a sajátjai. Az emberi méltóság olyan minőség, amely egyenlő és abszolút minden egyes emberben.

Az emberi méltóság jellemzői:

- 1. egyetemesség-egyenlőség;** (A minden ember által öröklött genetikai anyag azonossága biztosítja ezt - H. L.)
- 2. elvehetetlenség-eljátszhatatlanság;** (mert az életfenntartó ösztönös késztetéseink, amíg élünk, működnek)
- 3. sérthetetlenség.** ((mert minden embert, amíg él, az életfenntartó ösztönei befolyásolnak túlnyomórészt - Ezequiel. Morsella szerint)

A fogalom kialakulásának története

A fogalom kialakulásának története a sztóikus filozófiában gyökerezik, mert ez az irányzat belátva a fennálló egyenlőtlenségeket is hitet tett az emberek egyfajta alapvető egyenlősége és más élőlényektől való alapvető különbözősége mellett. Az ókori filozófia mellett a fogalom forrásvidéke a zsidó, később zsidó-keresztény kultúra, a bibliai hagyomány is. Míg a görög filozófia az embert a természettel vagy az állammal való szembeállításban ragadta meg, addig a bibliai értelmezés az embert az Istennel (az életfenntartó ösztöneink késztetéseivel, tehát a lelkiismerettel, végső soron az erkölcsösséggel, az élet fennmaradása érdekében tett áldozataival - megj. Harcz L-től) való kapcsolata szerint határozta meg. Így a zsidó-keresztény hagyományban az emberi méltóság alapja az Isten képmásúság. ^[1]

(Tehát az ösztönös erkölcsi késztetéseinknek való megfelelés lehetősége, vagyis a képesség az erkölcsösségre, ez az emberi méltóság alapja.

A modernkori gondolkodásban a fogalmat Kant munkásságán keresztül értelmezzük és közelítjük meg. Nála az emberi méltóság gyökere az ember képessége értelmének használatára, így erkölcsi döntések meghozatalára. (tehát a lelkiismeretesség adottsága és kényszere minden emberben, mely mindenkit az erkölcsösség, vagyis az élet fennmaradása segítése irányába befolyásol - H. L.)

Jogrendszerben először az Egyesült Államok függetlenségi nyilatkozatában rögzítették a fogalmat, akkor még az Istent megnevezve az ember elidegeníthetetlen jogainak forrásának. Majd a francia forradalom idején megfogalmazott Emberi és polgári jogok nyilatkozata volt a következő jogi dokumentum. A 20. századi fontos mérföldkő volt, hogy az első és a második világháború tragédiái után megalakuló ENSZ 1948-ban a modern polgári államok normájaként megfogalmazta az Emberi jogok egyetemes nyilatkozatát.

Legújabban az Európai Unió alapjogi chartája kísérelte meg az emberi méltóságon alapuló jogok összegzését 2000-ben. ^[2] Az alapjogi charta része lett a Lisszaboni szerződésnek, így annak 2009. december 1-jei hatálybalépésével része az EU jogának, akár bíróságok előtt is lehet rá hivatkozni.

A fogalomról szóló katolikus tanítás

Ókori görög gondolkodáson túl az emberi méltóság fogalmának fontos kultúrtörténeti és eszmei forrása a zsidó-keresztény kultúra és a Biblia. A fogalom jogrendszerbe ültetése mégsem köthető közvetlenül az egyházhoz. Az emberi méltóságot mint vallástól független axiómát a 19. században fedezte fel az egyház és a 20. században felismerte annak gyökereit saját eszmerendszerében is. A 19. század óta állandó hivatkozási pont lett az egyház megnyilatkozásaiban is. XIII. Leó pápa Rerum novarumától XXIII. János és VI. Pál enciklikáin a II. vatikáni zsinat okmányain keresztül napjaink egyházi megnyilatkozásaiig a katolikus tanítás számos alkalommal állt ki az emberi méltóság mellett. A II. vatikáni zsinat vallásszabadságról szóló deklarációja maga is az emberi méltóság fogalmáról kapta a nevét (Dignitatis Humanae),

[illegible]